

A NATO titkos hadseregei

A hidegháború fehér foltja

NOL • Léderer Pál • 2005. február 28.

Kép: NOL-illusztráció

elnök a Pentagon vagy a CIA hatáskörébe utalja-e törvénytelen hadműveleteit, hanem az, hogy szinte háboríthatatlanul megteheti ezt.

Az Egyesült Államok legkevesebb tíz közel-keleti és dél-ázsiai országba küldött kommandókat, amelyekről sem a kormányokat, sem saját nagyköveteit, de még a CIA helyi rezidensét sem tájékoztatták.

Bombaként robbant január közepén Seymour Hersh, az amerikai oknyomozó újságírás gurujának leleplező írása a [The New Yorker](#) hasábjain.

Hersh sztorija, mint arról a [Népszabadság washingtoni tudósítója](#) is beszámolt, azt állította a középpontba, hogy a Pentagon, jelentős adminisztratív győzelmet aratva, kiszorította a terepről a CIA-t. Pedig a lényeg távolról sem az, hogy Bush

Persze nincs új a nap alatt: bár Hersh aktuális alkalomból idéz titkosszolgálati és katonai szakértőket arról, hogy Rumsfeld titkos kommandókat telepített a világ különböző pontjaira, hogy legyőzzék "a orosz fiúkat", mindenki tudja, hogy az Egyesült Államok mindig is élt az állami terrorizmus eszközeivel.

A múlt hónap végén jelent meg Londonban a Frank Cass kiadójánál egy új könyv Dr. Daniel Ganser tollából A NATO titkos hadseregei. A Gladio hadművelet és terrorizmus Nyugat-Európában címmel. (["NATO's Secret Armies. Operation Gladio and Terrorism in Western Europe"](#)) Ganser, a zürichi Szövetségi Technológiai Intézet Biztonsági Tanulmányok Központjának tudományos főmunkatársa, a hidegháború egy mindmáig agyonhallgatott fejezetéről mutat be nagyrészt újdonság számba menő részleteket.

Nem kevesebbet mond, mint azt, hogy számos nyugat-európai országban a kormányok - az Egyesült Államokkal és az általa uralt NATO-val szövetkezve - titkos hadseregeket tartottak fenn, amelyek saját országaik területén saját polgáraik ellen követtek el merényleteket, számtalan ártatlan embert küldve az értelmetlen halálba. A cél mindvégig az volt, hogy a titkosszolgálatok által irányított terroristacsoportok véres akcióival manipulálják a közvéleményt, elvegyék a kedvüket a baloldali opciótól.

A hivatalosan "a feszültség stratégiájának" nevezett politikát a gyakorlatban azoknak a titkos - és "persze" törvénytelen - hadseregeknek a tagjai hajtották végre, amelyeket a NATO eredetileg - a CIA forrásait felhasználva - azért hozott létre Olaszországban, Portugáliában, Németországban, Spanyolországban és más nyugat-európai országokban (valamint például Törökországban is), hogy a Szovjetunió feltételezett támadása esetén szabotázsakciókat hajtsanak végre a megszállt területeken.

Később, látván, hogy elmarad a rettegett szovjet katonai invázió, a CIA és nyugat-európai testvérszervezetei, futni kezdtek a pénzük után; nyilván nem akarták szélnek ereszteni a titkos fegyveres csoportokat, ezért új feladatokat találtak ki a számukra: hajtsanak végre - együttműködve a szélsőjobboldali terrorszervezetekkel - merényleteket, amelyeket azután a baloldal nyakába lehet varrni. A cél egyértelmű volt: mindenáron megakadályozni a baloldal megerősödését, közelkerülésüket a hatalomhoz.

Eddig csak három ország - Olaszország, Belgium és Svájc - végezte el a házi feladatát e piszkos polgárháborúcskák háttérének parlamenti kivizsgálásában: az Egyesült Államokban és az Egyesült Királyságban, amelyek a feltételezések szerint a legmeghatározóbb módokon vettek részt a felforgatásban, mindmáig hallgatnak, ami annál is veszélyesebb, mert aláássák a szervezet hitelét (már amennyi megmaradt belőle). Ganser könyve azért is fontos, mert számos részletet feltár a "demokráciák" háború utáni történetének e sötét fejezetéből, és továbbgondolkodásra készítet: vajon mindaz, amiről ír, már a múlt, tiszta történelem?

Ganser szerint minden akkor kezdődött, amikor - még a háború alatt - [Winston Churchill](#) brit miniszterelnök titkos hadsereg felállításáról intézkedett a kommunizmus elleni harcra. [Allen Dulles](#), a CIA első főnöke dolgozta ki az eredeti tervet, majd a brit titkosszolgálat, az MI6 és a különleges fegyveres erők a CIA-val egyesítették erőiket és hozzáálltak a "hátrahagyott" (stay-behind) hadseregek kiképzéséhez szerte Nyugat-Európában, egy lehetséges szovjet invázióra készülve. "Minden nagyon James Bond-i volt" - csak sötét - hamisított útlevelekkel, "halott" postaládákkal, ejtőernyős ugrásokkal a csatorna fölött, az egykori kiképzések egyes, a szerző által idézett résztvevői szerint. A lényeg persze az, hogy amit Washingtonban a terroristák elleni fellépésnek mondtak, gyakran valójában szintiszta - állami - terrorizmus volt, a törvényhozások megkerülésével.

A Ganser által idézett egyik gyakorlati kézikönyvben ez állt a hadműveletek indoklásaként: "...amikor a forradalmárok átmenetileg felhagynak az erő alkalmazásával ... az USA katonai hírszerzésének rendelkeznie kell az eszközökkel, hogy különleges műveleteket indítson, amelyek meggyőzik a Vendéglátó Országok Kormányait (sic!) és a közvéleményt a felforgatás veszélyének realitásáról..."

Magyarán, ha az ellenséges terroristák éppen szabadságot kaptak magukat, a titkos hadseregeknek gondoskodniuk kellett róla, hogy mégis legyenek terrorcselekmények.

Ganser szerint a titkos hadsereg Spanyolországban együttműködött Francóval és több mint 1000 támadáshoz lehetett köze. Németországban kész tervei voltak arra, hogy eltegyék láb alól a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) vezetőit egy szovjet megszállás esetén. Terrorcselekményeket hajtottak végre Franciaországban de Gaulle elnök ellen és az algériai béketerv megakadályozására. Közük lehetett a volt portugál-afrikai gyarmatok két prominens vezetője, [Amílcar Cabral](#) és [Edoardo Mondlane](#) meggyilkolásához, valamint [Papandreu](#) görög kormányfő megbuktatásához és a katonai junta hatalomba ültetéséhez, csakúgy, mint a kurdok elleni számtalan terrorakcióhoz Törökország területén.

Ganser, aki külön fejezetekben veszi górcső alá az egyes NATO-országokban folytatott titkos akciókat, úgy tudja, Hollandiában, Luxemburgban, Dániában és Norvégiában nincs jele annak, hogy a titkos hálózat kapcsolatba hozható lett volna a terrorizmussal.

A titkos hadseregekre először 1990 augusztusában derült fény, amikor az akkori olasz kormányfő, [Andreotti](#) egy parlamenti vizsgálóbizottság előtt kénytelen volt elismerni egy ilyen szervezet létezését. Ganser könyve az olasz vonallal indul és nagyon sok izgalmas részletet dolgoz fel.

A svájci kutató a több között ezt írja: 1990 augusztus 3-án Olaszországban Giulio Andreotti akkori kormányfő megerősítette a [Gladio](#) - latinul kard - fedőnevű titkos hadsereg létezését. A római szenátusnak az olaszországi terrorizmussal foglalkozó albizottsága előtt tett vallomása nagy politikai hullámokat vert a parlamentben és az olasz közvéleményben, és ennek nyomán mind többen feszegették a kérdést: lehetséges-e, hogy a titkos hadsereg terrorcselekmények elkövetésével manipulálta a politikát?

Andreotti elárulta, hogy a titkos Gladio hadsereget az SISML, a katonai titkosszolgálat egyik részlegeként a hadügyminisztériumban "rejtegették".

Vito Miceli tábornok, az olasz katonai titkosszolgálat egyik korábbi vezetője nem hitt a fülének, és tiltakozott: "Börtönbe vonultam, mert nem akartam felfedni e szupertitkos szervezet létezését. És most Andreotti odaáll és elmondja a parlamentnek!"

Egy, az olasz katonai titkosszolgálat által még 1959-ben készített dokumentum szerint a titkos hadseregeknek kettős stratégiai céljuk volt: 1. egy "hátrahagyott" (stay-behind) csoport működtetése egy feltételezett szovjet invázió esetére, majd gerillahadműveletek végrehajtása a megszállt területeken; 2. belföldi hadműveletek végrehajtása "vészhelyzetekben".

Azt, hogy mit értettek "vészhelyzetben" a hidegháború Olaszországában, pontosan körülhatárolták: elsősorban az olasz kommunista és szocialista pártok erősödését, ezekre ugyanis úgy tekintettek, mint a NATO belső gyengítésének ügynökségeire. Felice Casson, olasz vizsgálóbíró, aki a jobboldali terrorizmus feltérképezése közben jutott - elsőként - a Gladio nyomaira, és kényszerítette színvállásra Andreottiit, kimutatta, hogy a titkos hadsereg, hogy szembenézhesen a "vészhelyzetekkel", kapcsolatokat épített ki jobboldali terroristákkal. A terroristák a titkos hadsereg támogatásával, robbantásokat hajtottak végre nyilvános helyeken. Ezeket a támadásokat rendre a baloldal nyakába varrták, az elkövetők pedig a katonai titkosszolgálat védelmét élvezve elkerülhették a felelősségre vonást.

"Civileket, az embereket, nőket, gyerekeket, ártatlan embereket, bármiféle politikai játéktól távol álló ismeretlen embereket kellett megtámadni" - magyarázta el Casson vizsgálóbírónak Vinceszo Vinciguerra jobboldali terrorista, hogy mit jelentett az úgynevezett "feszültség stratégiája".

"Az ok egészen egyszerű volt. Az volt a feltételezés, hogy arra kényszerítik ezeket az embereket, az olasz közvéleményt, hogy az államhoz fordul, nagyobb biztonságot kérve. Ez az a politikai logika, amely az összes mézszárlás és robbantás mögött meghúzódik, és amely mind büntetlenül marad, mert az állam nem ítélné el magát és nem vállalhat felelősséget a történelemért."

Egyelőre nagyon kevésbé van feltárva, hogy a NATO és annak meghatározó ereje, az Egyesült Államok milyen mértékben támogatta a terrorizmust, mint a politikai ellenféllel való szembeszállás, magyarázta a baloldal diszkreditálásának eszközét, mindenestre tény, hogy Gerardo Serravalle tábornok, aki 1971-74 között állt a Gladio élén, megerősítette: a titkos hadsereg "a defenzív, posztinváziós logikáról áttérhetett a támadás, a polgárháború logikájára."

Az olasz szenátus ennél egyértelműbb szóhasználatot választott, amidőn 2000-ben, vizsgálatait befejezve rögzítette: "Azokat a mézszárlásokat, azokat a bombákat, azokat a katonai akciókat olasz állami intézményeken belüli emberek és, mint legújabbán kiderült, az Egyesült Államok hírszerzésének struktúráihoz kapcsolódó emberek szervezték vagy mozdították elő vagy támogatták".

Amióta 1990-ben fény derült a NATO titkos hadseregeire, a "hátrahagyott" fegyveres erők tevékenységével összefüggő kutatások nagyon lassan mentek előre, az elsődleges dokumentumokhoz való hozzáférés rendkívül korlátozott volta miatt és azért is, mert mind a NATO, mind a CIA elzárkózik az ügyben a nyilvánosságtól.

A NATO egyik szóvivője 1990 november 5-én kijelentette: "a NATO soha nem fontolgatott gerillaháborút vagy földalatti (titkos) hadműveleteket". Másnap NATO-tisztségviselők beismerték, hogy az előző napi cáfolat téves volt, hozzátéve, hogy a szövetség nem kommentál katonai titkokkal kapcsolatos ügyeket. November 7-én John Galvin amerikai tábornok, Európában a NATO legmagasabb rangú tisztje, a SACEUR főparancsnoka Manfred Wörner főtitkár, a szervezet legmagasabb rangú polgári tisztségviselője társaságában zárt ajtók mögött tájékoztatta

a tagállamok nagyköveteit. "Tekintve, hogy ez egy titkos szervezet, nem várom, hogy túl sok kérdés kerül megválaszolásra" - nyilatkozott, név nélkül akkor egy vezető NATO-diplomata, és még hozzátette: "Ha léteztek bármilyen kapcsolatok terrrorszervezetekhez, akkor az ilyenfajta információt nagyon mélyen el fogják rejteni".

Azóta William Colby, a CIA egyik korábbi igazgatója visszaemlékezéseiben megerősítette, hogy a CIA számára "jelentős program" volt a titkos hadseregek felállítása Nyugat-Európában. "A 'projekt' a második világháború után kezdődött tökéletes titoktartás mellett, és az információk csak Washington, a NATO (és az érintett országok) legmegbízhatóbb embereinek lehető legkisebb köre számára voltak hozzáférhetőek".

Mégis, amikor Stansfield Turner admirálist, a CIA egyik korábbi igazgatóját 1990-ben Olaszországban egy tévéműsorban a Gladioról kérdezték, határozottan elzárkózott a választól a kínos ügyben, és amikor az újságíró - a terror áldozatainak emlékére hivatkozva - kötötte az ebet a karóhoz, Stansfield idegesen letépte magáról a mikrofont és azt üvöltötte, hogy "Megmondtam, hogy nem kérdezhet Gladioról" ... minekutána az interjúnak vége szakadt.

Amikor ma a Pentagon krimikbe illő legújabb különleges akcióiról olvasunk történeteket, nem árt felidézni a fentieket, annál is inkább, mert a történelem úgy hozta: egy olyan hajóban evezünk amelynek kapitánya hajlamos a saját szakállára cselekedni. Jó lenne biztosra venni, hogy az Egyesült Államok titkos műveletei bennünket elkerülnek, és azt is, hogy adóforintjaink, amelyek egy részének elköltésébe, mint tudjuk, masszívan beleszól a NATO, semmilyen formában nem vándorolnak titkos, a törvényhozások megkerülésével végrehajtott "különleges" hadműveletek finanszírozására ismeretlen helyekre.

Nyárig amerikai csapás Iránra?

© 2004 • NÉPSZABADSÁG